

Det enkles vansle

Mathias Gillebo

mathiasg@vl.no

22 310 310

63 år etter at den ble komponert, kommer Leif Solbergs strykekvartett ut på plate. Det ett av landets mest ettertraktede ensembler som har tatt på seg oppgaven.

Engegårdkvartetts plate *String Quartets* inneholder, i tillegg til Solberg, strykekvartetter av Joseph Haydn og Edvard Grieg. Arvid Engegård, fiolinist i ensemblet, mener det var naturlig å ha med norsk musikk på deres første plate.

– Griegs strykekvartett i g-moll er et mesterverk. Men vi tenkte at det også ville være artig med noe folk ikke kjenner. Vi prøvde flere ting, og fant ut at Solberg ville fungere, sier Engegård.

Enkelt og rent. – *Hvordan passer Solbergs kvartett til de andre verkene?*

– De står godt hver for seg, og vi tenkte ikke noe spesielt i forhold til om de kunne tilføre

Leif Solbergs kvartett har både det lille snevet av norsk som Grieg har og det litt enkle og rene som Haydn har, sier Arvid Engegård.

Strålende fornøyd

Mathias Gillebo

mathiasg@vl.no

22 310 310

Med sine 93 år er Leif Solberg det eldste nålevende medlem registrert i Norsk Komponistforening. Komponering har gått parallelt med hans virke som organist på Lillehammer, hvor han arbeidet fra 1938 til 1981. Strykekvartetten skrev han i 1945,

og han er glad for at den nå er kommet på plate.

– Jeg er strålende fornøyd. Det er takket være folk rundt meg at dette nå har skjedd, sier Solberg.

Takknemlig. Solberg har også skrevet en symfoni, men er kanskje mest kjent for sine komposisjoner på orgel, som er spilt

inn på plate tidligere.

– *Hvordan er uttrykksmulighetene i en strykekvartett i forhold til orgelet?*

– Det er to vidt forskjellige instrumenter med forskjellige muligheter, sier Solberg.

– I CD-omslaget beskrives du som en komponist som ønsker måtehold og enkelhet. Hva legger du selv i disse begrepene?

– Engegårdkvartetten har sikker rett i det. De møtte opp hos meg for å høre min mening om utførelsen. Jeg var storlig imponert, og er svært takknemlig. De spilte friskt, sier Solberg.

Ikke annerledes. Kvartetten ble uroppført i 1948 med Hindarkvartetten, Norges ledende gjennom 40 år. I årene som fulg-

Vanskelighet

hverandre noe mer ved å utgis sammen. Men Solbergs kvartett har både det lille snevet av norsk som Grieg har og det litt enkle og rene som Haydn har. Kanskje det ubevisst førte til at vi valgte ham, sier Engegård.

Mer åpne. – *Hva har det å si for tolkningen av et moderne verk at det går såpass lenge før det spilles inn?*

– Det blir kanskje mer «neo» i fremførelsen, selv om dette verket var neoklassisk i utgangspunktet. Kanskje er folk

«Griegs strykekvartett i g-moll er et mesterverk. Men vi tenkte at det også ville være artig med noe folk ikke kjenner»

Arvid Engegård

også mer åpne for Solbergs musikk nå. Vi har bare fått positiv respons, både når vi har spilt ham på konsert og i forbindelse med denne platen. Strykekvartetten hans er en perle, og det er rart at for eksempel kvartetter med unge musikere ikke spiller den mer, sier Engegård.

Pengesekk. Det foregår en ikke altfor høylytt debatt om hvorvidt tidspresset på å gi ut plater kan føre til at fremføringen blir ensidig og strømlinjeformet. I

nettavisen Ballade skriver komponisten Glenn Erik Haugland at «Tiden til forberedelser knappes ned og gir ikke lenger rom til en fordypning i verkets hensikter, psykologi eller utenkelige fortolkningsmuligheter».

– *Kan det på sett og vis være en fordel at det gikk såpass lang tid før Solbergs stykke ble spilt inn?*

– Musikk interpreteres på mange måter, det er mye bra og en del dårlig. Ofte er det penge-sekker knyttet opp til bestemte formål som legger føringer, og det kan være uheldig, sier Engegård.

Ikke revolusjonær. – *Hvordan var det å jobbe med Solberg?*

– Vi dro hjem til ham på Lillehammer, og det var enormt trivelig. Vi holdt konsert for ham i stua, for å få atmosfæren fra mannen. Han hadde ikke så mye å tilføye, og var fornøyd med det som det var, sier Engegård.

– *Som komponist beskrives han som preget av moderasjon og enkelhet. Hvordan kommer det til uttrykk?*

– Dette gjelder nok mest hans orgelmusikk, men i forhold til denne strykekvartetten har også den noen enkle, helt nydelige ideer. Det er dens sterke side: Det naive, delikate og enkle.

litt raskere enn Hindarkvartetten, sier Solberg.

Vanskelig. – *Hvordan vil du beskrive deg selv som komponist?*

– Respekten for de store mestre gjør at jeg ikke tør kalle meg komponist. For meg har det nærmest vært en hobby. Jeg har også stor respekt for mine lærere – først og fremst min far som

var organist og som også komponerte som hobby. Dernest for Arild Sandvold som spilte mine ting i Oslo, i Sverige og Danmark og i radio. Det var veldig inspirerende for en ung student, sier Solberg.

– *Hva er det vanskeligste med å komponere?*

– Alt er vanskelig, sier Solberg.

Engegårdkvartetten viser litt mer muskler – uten at det blir svulmende og overdramatisert, skriver vår anmelder. Foto: Bo Mathisen

Gir bakoversveis

■ Anmeldt av Lars O. Flydal

larsof@vl.no

22 310 414

CD KLASSISK

String Quartets
Engegårdkvartetten
Strykekvartetter av Joseph Haydn, Leif Solberg og Edvard Grieg.
2L/53SACD

Griegs G-moll kvartett blir presentert så sterkt at vi fort snakker om en ny referanse.

Med et brak kommer det en norsk (nesten) strykekvartett og leverer kammerspill så du får bakoversveis. Så friskt og engasjert spill har krav på oppmerksomhet, og det er mye å glede seg over på Engegårdkvartettens debut-CD.

Det åpner med en Haydn-kvartett som er så frodig behandlet at det for mange strykekvartetter ville gått på bekostningen av årvåkenheten i samspillet. Men her henger det sammen i en tett søm av musisering.

Griegs g-moll kvartett blir presentert så sterkt at vi fort snakker om en ny referanse. Sammen med balladen i samme toneart, er dette strømmen av hjerteblod fra Griegs mørkeste år. Og i hendene på disse fire musikerne pulserer det så livgivende at dramaet trer åpenlyst fram.

Mer muskler. Oslo Strykekvartetts sterke Grieg-innspilling er blitt 15 år gammel. Den blir ikke så lett overskygget, til det er den for mettet av innsikt og lyriske kvaliteter. Engegårdkvartetten har gjennomgående raskere tempi, og viser litt mer muskler – uten at det blir svulmende og overdramatisert. G-moll kvartetten er fra samme periode og i tilsvarende stemningsleie som Balladen. Dette er noe av det såreste fra Griegs hånd, og her spilles det hudløst og gripende. De våger og vinner, det er rått og modig spill av fire meget dyktige og erfarne musikere som fant sammen under Lofoten-festivalen i 2006.

Lindberg Lyd. Leif Solbergs strykekvartett er en godt be-

vart hemmelighet. Lillehammer-organisten skrev kvartetten i 1945 på bestilling av Hindarkvartetten, men ingen har festet den til noe avspillingsmedium før nå. Når det først skjer er lydsporene lagt i trygge hender. Lindberg Lyd har igjen levert et gnistrende klart lydbilde, både i stereo og surround.

Å spille inn en av de få norske strykekvartettene fra forrige århundre er viktig musikalsk dokumentasjon. Men den forsvaret plassen sin på repertoaret ut fra mange kriterier og er absolutt interessant nok til å bli plukket opp av flere. Solbergs uttrykk er vart og enkelt, men fullt av edelt, senromantisk innhold.

Bros penn. Etter å ha hørt på Haydn-kvartetten, kommer Solbergs kvartett med noe som nesten kunne vært en femtesats, men etter hvert kommer folketonespråket og musikken renner som en litt stillfarende fjellbekk. Å plassere Solbergs kvartett mellom Haydn og Grieg er en liten genistrek, det skaper et brospenn med stor innholdsmessig relevans. Den kan helt sikkert spilles på annet vis enn det Engegårdkvartetten gjør, de kliner til og gjør den full av liv. Her fins det lite å sammenligne med, men kanskje vil den fremstå like sterkt i en mer avdempet og innadvendt form.

te fremførte de verket mange ganger i inn- og utland uten at dette førte til plateproduksjon. Solberg tror likevel ikke at den 63 år lange utprøvningsstiden har hatt så mye å si for hvordan stykket spilles i dag.

– Det spilles egentlig ikke annerledes i dag enn slik jeg forestilte meg da jeg skrev det. Men Engegårdkvartetten spiller nok